

Cours de tibétain - analyse - 36e pratique

Le 26 septembre 2024

Les 37 pratiques des bodhisattvas - Analyse

36e pratique : l'entraînement à l'attention vigilante.

36) བྱ་དང་ཤེས་བཞིན་ལ་བསྐྱབ་པ།

མདོར་ན་གང་དུ་སྐྱོད་ལམ་ཅི་བྱེད་ཀྱང་། །
རང་གི་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཅི་འདྲ་ཞེས། །
རྒྱ་དུ་བྱ་དང་ཤེས་བཞིན་ལྡན་པ་ཡིས། །
གཞན་དོན་སྐྱབ་པ་རྒྱལ་སྤྲས་ལག་ལེན་ཡིན། །

36) En bref, où que ce soit et en toute activité,
Accomplir le bien des autres avec une attention et une vigilance
Constantes en restant conscient de l'état de son esprit,
C'est agir en bodhisattva.¹

36) En résumé, peu importe l'activité que l'on entreprend,
quelle que soit la condition de son propre esprit,
étant constamment présent et conscient (attentif et vigilant),
agir pour le bien des autres est la pratique des Bodhisattvas.²

36) [བྱ་+དང་+ཤེས་བཞིན་+ལ་] [བསྐྱབ་པ།]

[མདོར་ན་] [གང་དུ་] [སྐྱོད་ལམ་-ཅི་བྱེད་+ཀྱང་] །
རང་གི་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཅི་འདྲ་ཞེས། །
རྒྱ་དུ་བྱ་དང་ཤེས་བཞིན་ལྡན་པ་ཡིས། །
གཞན་དོན་སྐྱབ་པ་རྒྱལ་སྤྲས་ལག་ལེན་ཡིན། །

¹ Traduction Padmakara.

² Traduction JM

Vocabulaire 35e pratique

མདོར་ན་	en résumé
གང་དུ་	peu importe
ལྗོད་ལམ་	activité ou conduite
ཅི་གྱེད་	quel que soit
ཅི་གྱེད་ཟུང་	“quoi que l’on fasse” ou “peu importe ce que l’on fait”

Dans le Clair Miroir, ཅི་ est classé parmi les pronoms et adjectifs interrogatifs. Pour en savoir plus, voir pages 106 et suivante dans le CM ou il est dit : “ཅི་ Que, quoi: s'emploie pour les objets”.

རང་	soi-même
སེམས་	esprit
གནས་སྐབས་	condition ou état
རྒྱུན་དུ་	constamment
དྲན་	se souvenir, être présent
དྲན་པ་/ དྲན་པ་/ དྲན་པ་/ དྲན་	"Se souvenir", "se rappeler" au sens normal du terme, verbe volitif.
ཤེས་	être conscient, savoir

ཤེས་པ་/ ཤེས་པ་/ ཤེས་པ་//. Ce verbe signifie "connaître" non pas dans le sens d'une compréhension rationnelle mais dans le sens d'un simple enregistrement, verbe non-volitif.

དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ ou དྲན་ཤེས་ l'attention vigilente, la présence attentive. Les deux aspects les plus importants du développement de l'unité de l'esprit ou l'esprit en un seul point.

གཞན་ / གཞན་དག་	autrui
སྐྱབ་	accomplir

Annexe : commentaire de Chökyi Drakpa

Au niveau de la 10e pratique, commence l'explication de la voie pour les êtres supérieurs qui unifient la vacuité à la compassion. À ce niveau, trois points sont énoncés, dont le 3e concerne les conseils pour ces êtres supérieurs. **La 25e pratique correspond à ce 3e point.**

Ce 3e point est lui-même divisé en cinq points : 1) བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དྲུག་ལ་བསྐབ་པ། 2) མདོ་ནས་གསུངས་པའི་ཚོས་བཞི་ལ་བསྐབ་པ། 3) ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་ཚུལ་ལ་བསྐབ་པ། 4) དྲན་ཤེས་དང་ལྡན་པས་གཞན་དོན་སྐྱབ་པ་ལ་བསྐབ་པ། 5) དགོ་བ་རྗོགས་བྱང་དུ་བསྐྱོ་བ་ལ་བསྐབ་པའོ།

La 36e pratique correspond au 4e point ci-dessus : དྲན་ཤེས་དང་ལྡན་པས་གཞན་དོན་སྐྱབ་པ་ལ་བསྐབ་པ། “à l'aide de l'attention vigilante, s'entraîner à l'accomplissement du bien d'autrui”.

བཞི་པ་དྲན་ཤེས་ལྡན་པས་གཞན་དོན་སྐྱབ་པ་ལ་བསྐབ་པ་ནི།

མདོར་ན་གང་དུ་སྤྱོད་ལམ་ཅི་བྱེད་ཀྱང་། །

རང་གི་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཅི་འདྲ་ཞེས། །

རྒྱན་དུ་དྲན་དང་ཤེས་བཞིན་ལྡན་པ་ཡིས། །

གཞན་དོན་སྐྱབ་པ་རྒྱལ་སྐྱེས་ལག་ལེན་ཡིན། ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྒྱལ་སྐྱེས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་གྱི་རིམ་པ་སྤར་བཤད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་གྱི་གནད་མདོར་

བསྐྱེད། གནས་གང་དུ་སྤྱོད་ལམ་རྣམ་བཞི་ཅི་བྱེད་ཀྱང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དགོ་མི་དགོ་ཅི་

འདྲ་བར་འགྱུར་ཞེས་ཡང་ཡང་རྟོག་པའི་སྐོར་ནས་དུས་རྒྱན་དུ་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་མ་ཉམས་ཤིང་།

གཞན་པན་གྱི་བསམ་པ་མཚོག་ཏུ་བཟང་པོ་དང་ལྡན་པ་ཡིས་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པ་ནི་རྒྱལ་

སྐྱེས་རྣམས་ཀྱིས་དོན་གཉིས་སྐྱབ་ཚུལ་གྱི་ལག་ལེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བའི་གནད་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པ་ཡིན་ནོ་

ཞེས་པའོ། །